

TRAKŲ PILYS IR PILIAVIETĖS

TRAKŲ SALOS PILIS

GPS: 54°39'7"N 24°56'0"E

Adresas: Karaimų g. 43C, Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav.

APIE

Viduramžių gynybinės architektūros šedevras, viintelė vandens pilis Rytų Europoje, kartais vadinama Galvės ežero karūna lankytojus sotina ne tik šlovinga Lietuvos praeitimi, bet ir kultūrinės veiklos turtinga dabartimi.

Senųjų Trakų, Naujųjų Trakų pusiasalio bei salos pilys – reprezentacinė krašto kortelė, juk besikuriant Lietuvos valstybei Trakai buvo vienas svarbiausių politiniu ir kariniu požiūriu miestų. Pačioje XV a. pradžioje vienoje iš Galvės ežero salų (strategiškai itin patogioje vietoje) įkurdinta pilis išreiškė pažangiausias fortifikacijos (gynybos įtvirtinimo) idėjas. Įdomu, kad ją statant vandens lygis buvo beveik 2 m aukščiau nei dabar! Dabartinė sala anuomet buvo trijų atskirų mažų salelių grupė.

Lietuvos didžiojo kunigaikščio Kęstučio pradėtą statyti pilį užbaigė jo sūnus Vytautas Didysis. Jis kiek pakeitė – sustiprino ir modernizavo – pradinį planą. Suderinus gynybinę ir rezidencinę paskirtį išliko gotikinė plytinė pilis, į kurią 1409 m. buvo perkelta valstybės sostinė, čia buvo saugoma Lietuvos Metrika bei valstybės išdas. Joje 1430 m. spalio 27 d. Vytautas ir mirė. Visi LDK kunigaikščiai gyveno Trakų salos pilyje, tik Žygimantas Augustas XVI a.

viduryje nutraukė šią tradiciją, pasistatydindamas rūmus Vilniuje, Gedimino kalno papėdėje.

1951 m. pilies teritorijoje buvo pradėti plataus masto tyrinėjimai, o 1962 m. restauruotuose rūmuose įsikūrė Trakų istorijos muziejus. Lankytojams suteikiama galimybė apžiūrėti rüstų senovinį interjerą bei daugybę eksponatų. Papildomos 16 salių įsikūrusios vakariniuose kazematuose – čia gyveno pilies įgula. Čia galima apžiūrėti gausius taikomosios dailės – pypkių, laikrodžių, baldų, porceliano, stiklo bei kaulo dirbinių – rinkinius; gausu monetų, medalių, senovinių žemėlapių, medžioklės trofėjų, papuošalų, buities rakandų, riterių šarvų bei ginkluotės, tapybos darbų. Iš viso muziejaus fonduose yra beveik 400 tūkstančių eksponatų!

Be nuolatinės ekspozicijos, pilies kiemuose ir menėse organizuojamos įvairios parodos, konferencijos, muzikiniai festivaliai, spektakliai. Kaip ir senais laikais, čia lankosi oficialios užsienio valstybių delegacijos, priimami karaliai, prezidentai, ministrai, ambasadoriai.

EDUKACINĖS PROGRAMOS

Pilies gynybinio vartų bokšto pastogėje įrengtoje edukacinėje klasėje vaikams ir suaugusiems organizuojami teorinio bei praktinio pobūdžio mokymai užsiėmimai. Jų metu suteikiama galimybė iš arčiau susipažinti su viduramžių riteryste ar inkvizicija, karine technika ar karinių pergalių paslaptimis, gotikos architektūra ar herbų sudarymo įmanymais... Pilį supančiame Galvės ežere iš viso yra 20 salų! Specialūs užsiėmimai skirti sužinoti įdomių faktų ir legendų apie ežerą, salas.

SENŲJŲ AMATŲ DIENOS

Kelias rugpjūčio dienas trunkantis renginys nukelia į viduramžių laikus ir supažindina su senoviais amatais. Šventė skirta 1495 m. kunigaikščio Aleksandro patvirtintam statutui ir privilegijoms Vilniaus auksakaliams suteikimui. Juvelyrikos meistrai pristato savo meno subtilybes bei dirbinius, kokiais anuomet puošėsi rūmų damos bei riteriai. Demonstruojama daugybė kitų amatų: medžio drožyba, knygrištytė, kalvystė, archajinių žvejybos įrankių gamyba ir kt. Norintieji gali išmokyti gaminti karoliukus, mušti sviestą, slėgti sūrį, lieti žalvarį.

VYTAUTO DIDŽIOJO ŠVENTĖ

Lietuvos didysis kunigaikštis Vytautas neabejotinai yra vienas žymiausių ir svarbiausių mūsų valstybės simbolių. Jo šlovinga pergalė Žalgirio mūšyje, Didžiosios kunigaikštystės teritorijos išplėtimas nuo Baltijos iki Juodosios jūros ir kiti nuopelnai užima garbingą vietą Lietuvos valstybės istorijoje. Kasmet spalio 27-ąją – Vytauto Didžiojo mirties dieną – Trakų salos pilin kviečiama atvykti į jo garbei skirtus istorinius vakarus.

ŠALIA YRA:

WWW.TRAKAIMUZIEJUS.LT

TRAKŲ PUSIASALIO PILIES IR KITŲ STATINIŲ KOMPLEKSAS

GPS: 54°38'44"N 24°56'10"E

Adresas: Kęstučio g. 4, Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav.

APIE

Neeilinio grožio ežerais nusėtą Trakų kraštą nuo žilos senovės garsina trys pilys. Kunigaikščio Gedimino pastatyta Senujų Trakų pilis – Vytauto Didžiojo gimtinė – stūkso apie 4 km pietų kryptimi nuo Trakų senamiesčio. Naujųjų Trakų salos pilis – XV a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės gynybinės architektūros šedevras! Trakų pusiasalio pilis anuomet buvo viena iš didžiausių ir svarbiausių gynybinių pilių ir liudijo ekonominę bei karinę LDK galią.

Savo dydžiu ir svarba salos pilį aplenkusi pusiasalio pilis buvo viena didžiausių XV a. gardinio (aptvartinio) tipo pilių Lietuvos teritorijoje. Tokio tipo pilys dažniausiai buvo statomos vandeninėse ar natūraliai sunkiai prieinamose vietovėse. Vidinį jos kiemą juosia gynybinės sienos su šaudymo angomis, bokštais ir vartais. Vandens telkiniai, statūs šlaitai, gilūs grioviai ar aukšti pylimai sudarė rimtas kliūtis priešų kariams kėsintis į pilį. Laikui bėgant, jos paskirtis kito. Kadaise buvusi Lietuvos didžiųjų kunigaikščių ir jų sūnų rezidencija vėliau ji tapo aukštos kilmės valstybės priešų kalėjimu, XVII a. pabaigoje čia įsikūrė dominikonų vienuolynas, o caro laikais – policija ir teismas. Per Antrąjį pasaulinį karą pilyje veikė gestapas, pokario metais – KGB kalėjimas. Šiandien pusiasalio pilis sutvarkyta ir

pritaikyta lankymui. Jos teritorijoje, buvusio dominikonų vienuolyno pastate, 2005 m. atidaryta sakralinio meno ekspozicija kviečia apžiūrėti daugiau kaip 200 išskirtinių, bažnyčios gyvenimą menančių eksponatų.

Apie Trakų pusiasalio pilį rasta tik negausių rašytinių šaltinių. Žinoma, kad pilis čia jau stovėjusi XIV a. pabaigoje. Galvės bei Lukos (Bernardinų) ežerų supama, mūriniais gynybiniais statiniais sutvirtinta pilis buvo Trakų ir Vilniaus gynybinio komplekso dalis. XV a. vadinamos Didžiosios pilies reikšmė pradėjo nykti, teritorijos žemės buvo dalijamos kilmiejiems.

Aukų kalnas – aukščiausia pusiasalio vieta, vienas iš tūkstančio Lietuvos piliakalnių. Nuo 17 metrų aukščio lapuočiais apaugusios kalvos atsiveria nuostabus vaizdas – pusiasalį skalaujantys ežerai ir raudona gotikinė salos pilis. Pasak legendos, kalno pavadinimas kilęs dėl čia vykdavusių pagoniškų aukojimo apeigų.

VIDURAMŽIAI ATGYJA

Kasmet birželio viduryje pagrindine Trakų senamiesčio Karaimų gatve pražygiuojanti eiseną veda į pusiasalio pilį. Aukų kalno papėdėn suplūsta įvairiausių amatų meistrai (batsiuviai, juvelyrai, kailių išdirbėjai, medžio drožėjai, puodžiai), pirkliai, riteriai, meno atlikėjai, gatvės artistai ir minios svečių. Senovinės muzikos ir kalvių kūjų garsai, šokių ansamblių ir kovos menų pasirodymai, egzotiniai lauko virtuvės kvapai įsuka į užburiantį viduramžiškos pilies ir miesto gyvenimą. Šventės akcentas – parodomosios riterių kovos. Organizuojami grupinių kovų turnyrai ir tarptautinės šaudymo iš lanko varžybos. Drąsesnieji šventės svečiai kviečiami išbandyti savo taiklumą svaigindami į taikinį kirvius ar šaudant iš lanko strėles. Įspūdingas vakare atliekamas degančių strėlių šou!

SAKRALINIO MENO EKSPOZICIJA

Pirmieji dominikonų vienuoliai į Trakus atsikraustė XVII a. Gavę žemės pusiasalio pilies teritorijoje, jie pradėjo statyti klasicistinę, trijų navų su dviem bokštais bažnyčią, tačiau statybų nebaigė. Daug

vėliau, vienuolyno prioru tapus teologijos mokslų daktarui L.Glovickiui, bažnyčios navos buvo persątytos ir 1822 m. koplyčia pašventinta šv. Arkangelo Mykolo vardu. Po metų atidarytas vienuolynas su vienuolika celių, zakristija, valgomuoju ir virtuve. Koplyčioje nuo 2012 m. lankytojus kviečia sakralinio meno ekspozicija: liturginiai, altoriaus reikmenys, bažnytinė apranga, XVIII a. varpai, vaizduojamojo meno kūriniai. Tarp šventuosius vaizduojančių paveikslių ir skulptūrų yra ir Vytauto Didžiojo portretas.

ŠALIA YRA:

WWW.TRAKAIMUZIEJUS.LT

SENUJŲ TRAKŲ PILIAVIETĖ IR VYTAUTO DIDŽIOJO KELIAS

GPS: 54°36'20"N 24°59'05"E

Adresas: Pilies g. 1, Senųjų Trakų k., Senųjų Trakų sen., Trakų r. sav.

APIE

...Kartą didysis Lietuvos kunigaikštis Gediminas, gyvenęs ano meto sostinėje Kernavėje, medžiojo kitame Neries krante ošiančioje girioje ir pamatė gražią virš lygumų iškilusią kalvą. Susižavėjo nuostabią vietą ir nutarė pasistatyti čia pilį. Taip atsirado pilis ir šalia ėmė kurtis miestas, šiandien vadinamas Senaisiais Trakais. Nuo 1316-ųjų jie 7 metams tapo Lietuvos kunigaikštystės sostine. Po pranašiško Gedimino sapno apie geležinį vilką iškėlus sostinę į Vilnių, ši vieta liko Trakų kunigaikštystės ir Žemaitijos seniūnijos sostine.

Trakų vardas kilęs iš žodžio trakas, reiškiančio „pakilesnė vieta miške“. Giria išnyko, o senovės kraštovaizdžio atminimas įsiaknijo pavadinime. Anot archeologų, šiose apylinkėse žmonės gyveno nuo neatmenamų laikų. I tūkst. pr. Kr. šalia ežerėlio, dabar virtusio pelke, buvo įsikūrusi didelė gyvenvietė, čia aptikta skirtingų laikotarpių radinių: žvėrių kaulų, peilių, raktų, arbaletų strėlių antgalių, manikiūrinių žirkutės.

Senųjų Trakų pilis – viena iš seniausių Lietuvos mūrinių pilių – pastatyta strategiškai itin patogioje vietoje. Iš visų pusių ją juosė 35–40 m pločio, iki 8 m gylio vandens pripildytas griovys, saugojo iš lauko

akmenų pastatyta 10 m aukščio gynybinė siena. Į šią aptvarinio (gardinio) tipo pilį būdavo persikeliama valtimis, vėliau atsirado pakeliamasis tiltas.

Apie 1350 m. Trakų kunigaikščiui Kęstučiui ir jo žmonai Birutei šioje pilyje gimė būsima viena žymiausių Lietuvos istorijos asmenybių. Kunigaikščio Vytauto Didžiojo valdymo laikais valstybė išsiplėtė nuo Baltijos iki Juodosios jūros! Karų su kryžiuočiais metu pilis ne kartą buvo puolama ir griauinama. Lemtingas buvo 1391 m. antpuolis, po jo pilis nebuvo atstatyta. Persikėlęs į Naujuosius Trakus, apie 1410 m. Vytautas Didysis savo gimtinę pavedė rūpintis iš Tyneco (netoli Krokuvos) pakviestiems benediktinų vienuoliams. Jis pastatė medinę bažnyčią, paskyrė vienuoliams žemės ir du ežerus. Taip buvo įsteigtas vienas pirmųjų vienuolynų Lietuvoje. Jis gyvavo iki XIX a. vidurio, kol Rusijos imperijos administracijos buvo uždarytas.

Šiandien senojoje piliavietėje stovi XVIII–XIX a. sankirtoje perstatytas vienuolyno ir neogotikinės bažnyčios ansamblis, šalia spiečiasi Senųjų Trakų gatvinis kaimas, kuriam suteiktas architektūrinio draustinio statusas.

VYTAUTO DIDŽIOJO KELIAS

Minint 570-ąsias kunigaikščio mirties metines įrengtas simbolinis Vytauto Didžiojo kelias. Maršrutu Trakai-Senieji Trakai išsidėsčiusios devynios stotelės – koplytstulpiai, simbolizuojantys svarbius Vytauto Didžiojo gyvenimo įvykius, jo nuopelnus. Pirmasis pasitinka anksčiausiai (1998 m.) pastatytas koplytstulpis, vaizduojantis šv. Jurgį ir simbolizuojantis didžiojo kunigaikščio karingą būdą, nuožmias pergalingas kovas. Nuo čia prasideda kelias į istorinę Lietuvos sostinę – Senuosius Trakus. Vytautą Didįjį, kaip pilių bei bažnyčių statytoją, įprasmina šv. Kazimiero koplytėlė. Benediktinų įkurdinimą Senuosiuose Trakuose mena šv. Benediktui skirtas koplytstulpis. „Pabėgimas į Egiptą“ – karaimų atvykimo į Lietuvą simbolis: moteris laiko pintinę su agurkais, primindama, kad būtent karaimai iš tolimojo Krymo atgabeno šią daržovę bei jos auginimo tradicijas. Studentų globėja šv. Kotryna Aleksandri- etė įprasmina Vytauto Didžiojo pastangas siųsti jaunimą studijuoti į Vakarų Europą ir pirmąjį Lietuvos studentą Krokuvos universitete Mykolą iš Senųjų Trakų! Įvažiuojant į kaimą stovi Kęstutį ir Birutę pagerbianči skulptūra, rankose juodu laiko taip ir negautą Vytauto Didžiojo karūną. „Sopulingoji Pieta“ primena apie liūdną Kęstučio

žūtį Krėvos pilyje – koplytstulpis susilaukė ypatingo vietos gyventojų dėmesio, prie jo dažnai meldžiamasi. Senųjų Trakų piliavietėje stovi šv. Marijos su Kūdikiu skulptūra, simbolizuojanti skaisčią motinystę ir prisirišimą prie gimtinės. Paskutinė ir vėliausiai pastatyta skulptūra – sėdintis kunigaikštis Vytautas Didysis, vienoje rankoje laikantis kalaviją, kitoje – Lietuvos valstybės simbolį Vyti.

ŠALIA YRA:

WWW.SENIEJITRAKAI.LT

AUKŲ KALNAS

GPS: 54°38'48"N 24°56'16"E

Adresas: Kęstučio g. 4, Trakų m., Trakų sen., Trakų r. sav.

APIE

Aukščiausia Trakų pusiasalio vieta – Aukų kalnas – vilioja nuo jo atsiveriančiu vaizdu į ežerų apjuostą salos pilį, sena savo istorija ir galimybe pajusti viduramžių gyvenimo atmosferą. Lukos (Bernardinų) ežero vakarinėje pakrantėje net 17 metrų aukštyje kylantis piliakalnis nežinia kodėl pramintas Aukų kalnu. Plačiai paplitusi legenda apie ant šio kalno pagonių dievams aukojamas aukas.

Pirminė Aukų kalno, kaip ir kiekvieno piliakalnio, paskirtis – pilaitės ir aplink ją įsikūrusios gyvenvietės gynyba. Viršuje įrengtoje aikštelėje (dabar jos ilgis yra 45 m, plotis – 17 m) apsaugoti nuo užpuolikų susirinkdavo apylinkių gyventojai, čia telkdavosi kariuomenė. Papildoma pilies apsauga buvo užtikrinama natūralias gamtines kliūtis įtvirtinant žmonių supiltais pylimais ar iškastais grioviais – aplink iškastas net 18 m pločio ir 3 m gylio griovys. Šlaitų aukštis ir statumas – svarbus piliakalnio neprieinamumo požymis. Kopimas į apie 17 metrų aukščio stataus Aukų kalno viršūnę gali būti nemenkas iššūkis. Laimei, šiandien užlipti į piliakalnį ir pasigrožėti atsiveriančiu vaizdu galima įrengtais laiptais.

Lietuvoje dabar sunku rasti savo pradinę išorinę išvaizdą išlaikiusį piliakalnį. Dažnai tenka pasitelkti vaizduotę, kad „pamatytum“ anksčiau buvusius aukštus pylimus, gilius griovius ar stačius šlaitus. Galbūt net pabandyti įsivaizduoti nemažą šarvų ir ginklų svorį, apsunkinantį riterio pečius, – jie sverdavo nuo kelių iki 40 kilogramų!

PUSIASALIO PILIS

Manoma, kad pusiasalio pilies statybas XIV a. viduryje vykdė kunigaikštis Kęstutis. Iki tol Lietuvos didžiojo kunigaikščio rezidencija buvo Senujų Trakų pilis, esanti už 3 km nuo Trakų miesto. Vytauto laikais (XV a.) pilis, dar vadinama Didžiąja, buvo viena iš kunigaikščio rezidencijų, neatskiriama Trakų miesto ir valstybės sostinės Vilniaus gynybinio komplekso dalis. Po Vytauto Didžiojo mirties čia rezidavo Švitrigaila ir Žygimantas Kęstutaitis. Ilgainiui teritoriją kunigaikščiai apleido ir pilis buvo naudojama pagal kitokią paskirtį. XVI a. pradžioje čia kalinti Maskvos didžiojo kunigaikščio pasiuntiniai ir kiti aukštos kilmės valstybės priešai ar belaisviai. 1655 m. pilis buvo sugriauta ir tik po poros šimtų metų, XIX a. pabaigoje pradėjus archeologinius tyrimus, imtasi gynybinio komplekso restauravimo darbų.

pirklių ir amatininkų, pristatančių puodžių, kalvių, skulptorių, juvelyrų ir kitų meistrų darbus. O specialiai įrengta pinigų kalykla kviečia patiemus nusikaldinti senovinės monetos kopiją. Lauko virtuvėje susirinkusiųjų laukia tradiciškai gausus vaišių pasirinkimas. Šventės dalyvius linksminantys gatvės artistai, savo išvermę, drąsą bei miklumą demonstruojantys riteriai, senosios muzikos ansamblių ir kalvių kūjų garsai – visa tai užburia senovės dvasia, ypatinga viduramžių pilies ir miesto gyvenimo atmosfera.

ŠALIA YRA:

WWW.SENIEJITRAKAI.LT

ATGYJANTYS VIDURAMŽIAI

Į Trakų pusiasalį tūkstančius žmonių pritraukia kasmet birželio mėnesį Aukų kalno papėdėje vykstantys renginiai. Unikalių viduramžių švenčių lankytojai tarsi laiko mašina nukeliami į senų laikų miesto gyvenimo šurmulį. Čia susirenka gausybė

SUTARTINIAI ŽENKLAI/
LEGEND/ LEGENDE/ ZNAKI UMOWNE

Restoracija, kavinama

Viešbutis, svečių namai/ Hotel, rest-house/
Hotel, Erholungshaus/ Hotel, dom dla gości

Muziejus/ Museum/ Museum/ Muzea

Paštas/ Post Office/ Postamp/ Poczta

Ligoninė, poliklinika/ Hospital, outpatient/
Krankenhaus, Poliklinik/ Szpital, przychodnia

Autobusų stotis/ Bus Station/ Bushahnhof

Stacija autobusova

Gelžinkelio stotis/ Railway Station/ Eisenbahnhof

Stacija kolegjo

Degalinė/ Filling station/ Tankstelle/

Stacija benzino

Autoservisas/ Car service/ Autowerkstatt/

Naprava samochodów

Automobilių stovėjimo aikštelė/ Car parking/
Parkplatz/ Parking

Jachtų prireptulav/ Yacht landing-stage/ Jacht Hafen/
Przystań jachtów

Vakelių nuoma/ Boat lease/ Boot Miete/

Wypożyczalnia łodzi

Papildinys, maudymsi/ view/ Beach, bathing place/
Badstrand/ Płaz, kąpielisko

Vaidinga vieta/ Nice view/ Blickfeld/

Ladny widok/ Kpaenashi nut

Stovyklavietė/ Camp site/ Zeltplatz/ Bivakowe/
Kemping/ Camping/ Camping/ Kamping/

Pėsčiųjų takas/ Foot track/ Fußpfad/

Dročka dla rowerzystow

Vaisinė/ Pharmacies/ Apotheke/ Apteka

Parduotuvės/ Shops/ Geschäfte/ Sklep

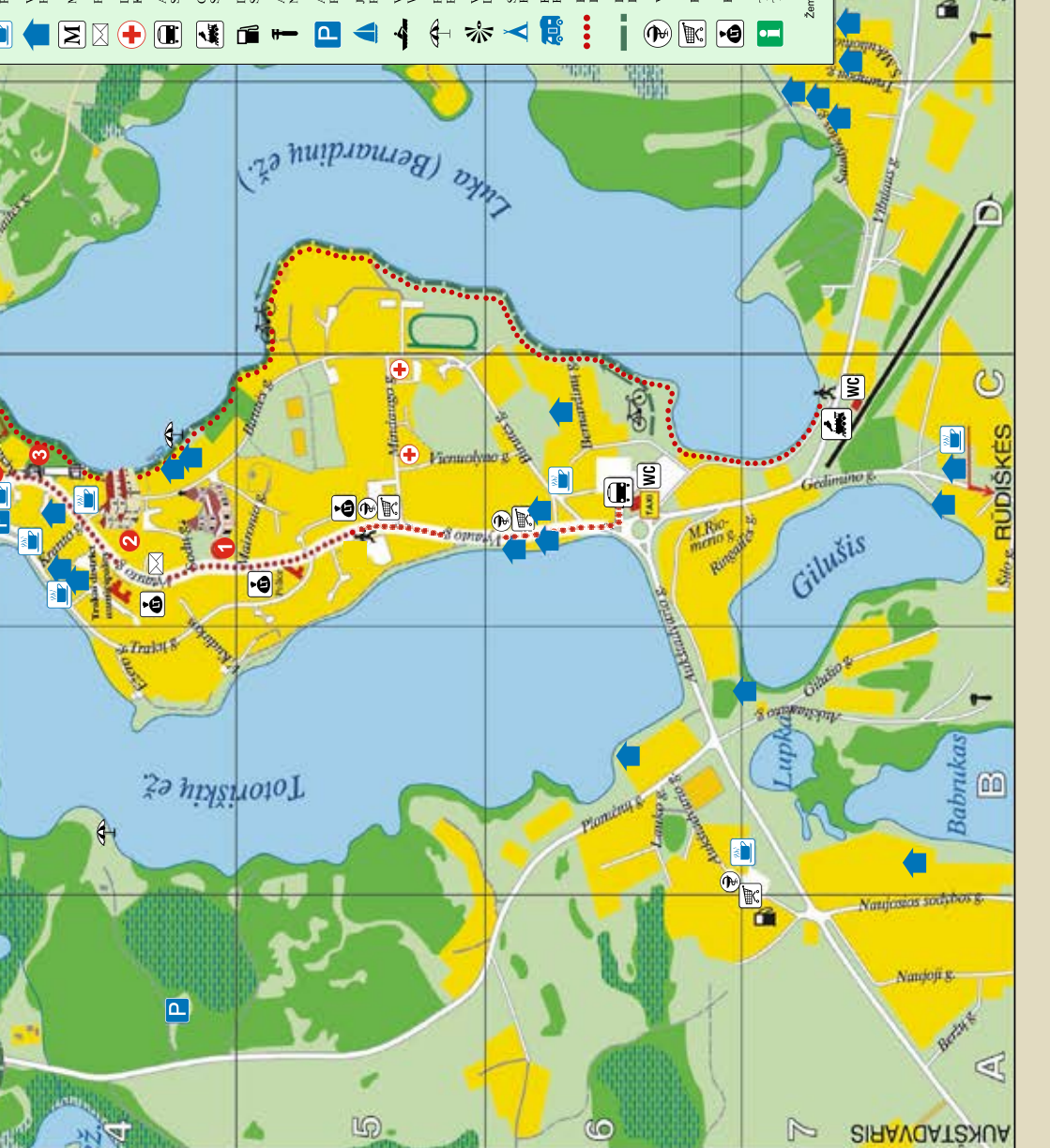
Bankas/ Bank

Turizmo informacija/ Tourist information/

Touristinformation/ Informacja turystyczna

Zemėlapis sudarytas parengus 1:10 000 mastele

topografiniai žemėlapis

AUKŠTADVARIS

Sila g. RUDIŠKĖS

Gedimino g.

WC

WC

WC

WC

WC

WC

WC

WC

WC

WC

WC

SENIEJI TRAKAI

VILNIUS

TEKSTŲ AUTORĖ

Rūta Paulionytė

TEKSTŲ REDAKTORĖ

Dainora Mozerienė

UŽ PAGALBĄ RENGİANT LEIDINĮ DĖKOJAME

FOTOGRAFAMS:

Lukui Jonaičiui

Donatui Petkevičiui

Žilvinui Petkui

LEIDINYS NEMOKAMAS

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Atrask
Požink
Išsugok

ATSISIŪSKITE NEMOKAMĄ PROGRAMĖLĘ

Explore Trakai&Vilnius

www.exploretrakaivilnius.lt

www.trakai-visit.lt

